Ενότητα 7. Ρήμα

§7.1. Βασικά χαρακτηριστικά

Το ρήμα είναι κλιτό μέρος του λόγου που δείχνει ότι ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα ενεργεί ή παθαίνει κάτι ή απλώς βρίσκεται σε μια κατάσταση. Το ρήμα είναι πολύ συχνό στον λόγο, αφού αποτελεί απαραίτητο συστατικό της πρότασης.

Παραδείγματα:

Де́ти игра́ют.
Τα παιδιά παίζουν.
Де́ти спят.
Τα παιδιά κοιμούνται.

Στο ρηματικό σύστημα της ρωσικής γλώσσας συναντάμε τις εξής κατηγορίες, τις οποίες θα συζητήσουμε πιο αναλυτικά, στη συνέχεια: *πρόσωπο*, *αριθμός, γένος* (μόνο στην παρελθοντική χρονική βαθμίδα), *χρόνος, φωνή, όψη* και *έγκλιση*.

Το *πρόσωπο* δίνει πληροφορίες για το υποκείμενο της πρότασης. Αυτές οι πληροφορίες φαίνονται στην κατάληξη του ρήματος. Για παράδειγμα, το πρόσωπο δείχνει για ποιόν μιλάμε κάθε φορά. Υπάρχουν τρία πρόσωπα, α', β', γ' που απαντούν σε ενικό και πληθυντικό αριθμό. Στα Ρωσικά το πρόσωπο του ρήματος φαίνεται μόνο στον ενεστώτα και στον μέλλοντα.

Παραδείγματα:

Мы игра́**ем** в футбо́л.
Εμείς παίζουμε ποδόσφαιρο.
Ольга спо**ёт** пе́сню.
Η Όλγα θα πει ένα τραγούδι.

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
α’	я бéга-**ю**	*εγώ τρέχ-**ω***	бéга-**ем**	*εμείς τρέχ-**ουμε***
β’	ты бéга-**ешь**	*εσύ τρέχ-**εις***	бéга-**ете**	*εσείς τρέχ-**ετε***
γ’	Яннис бéга-**ет**	*ο Γιάννης τρέχ-**ει***	бéга-**ют**	*τα παιδιά τρέχ-**ουν***

Πίνακας 7.1: Τα πρόσωπα του ρήματος

Ο ***αριθμός*** δείχνει αν το υποκείμενο αναφέρεται σ’ ένα ή σε περισσότερα πρόσωπα ή πράγματα. Το ρήμα συμφωνεί με τον ενικό ή πληθυντικό του υποκειμένου του ρήματος.

Παραδείγματα:

Все слýшал**и** рýсскую мýзыку.

*Όλοι ακούγανε τη ρωσική μουσική**.***

Я слýша**л** грéческую мýзык***у.***

Εγώ άκουγα την ελληνική μουσική.

Το *γένος* απαντά μόνο στα ρήματα της παρελθοντικής χρονικής βαθμίδας, στα οποία υπάρχει συμφωνία στο γένος ανάμεσα στο υποκείμενο και το ρήμα. Για να σχηματιστεί ο παρελθοντικός τύπος, αφαιρούμε από το θέμα του απαρεμφάτου τα επιθήματα **-ть, -ти, -чь** και προσθέτουμε τα εξής:

- **-л** για το αρσενικό γένος, π.χ. читá**л**
- **-ла** για το θηλυκό γένος, π.χ. читá**ла**
- **-ло** για το ουδέτερο, π.χ. читá**ло**
- **-ли** σε περίπτωση που το υποκείμενο είναι στον πληθυντικό αριθμό, π.χ. читá**ли.**

Παραδείγματα:

Наш сосéд игрá**л** (αρσ. γένος) на пианúно.

Ο γείτονάς μας έπαιζε πιάνο.

Окнó откры́**ло**сь (ουδ. γένος).

Το παράθυρο άνοιξε.

§7.2. Απαρέμφατο

Βασικό στοιχείο του ρηματικού συστήματος της Ρωσικής είναι και το απαρέμφατο, δηλ. ένας άκλιτος ρηματικός τύπος. Το απαρέμφατο διαθέτει μόνο όψη και φωνή. Δηλαδή δεν έχει τις γραμματικές κατηγορίες του χρόνου, της έγκλισης, του γένους και φυσικά του προσώπου:

Κατάληξη **-ть** εάν το θέμα λήγει σε φωνήεν ή σε **-с**, **-з**		Κατάληξη **-ти** εάν το θέμα λήγει σε σύμφωνο ή σε **-й**		Κατάληξη **-чь** εάν το θέμα λήγει σε φωνήεν	
рабóтать	*δουλεύω*	идтú	*πηγαίνω*	мочь	*μπορώ*
лезть	*σκαρφαλώνω*	нестú	*κουβαλάω, φέρνω*	печь	*ψήνω*
вéрить	*πιστεύω*	плестú	*πλέκω*	берéчь	*φυλάω*

Πίνακας 7.2: Βασικές καταλήξεις απαρεμφάτων

Στα ρήματα παθητικής φωνής μετά την κατάληξη προσθέτουμε το επίθημα **-ся**. Το ίδιο συμβαίνει και με κάποια άλλα ρήματα **-сь**, *π.χ.* стрóить**ся** *χτίζομαι*, создавáть**ся** *δημιουργείται.*

Στην Ελληνική, σε αντίθεση με τη Ρωσική, δεν υπάρχει απαρέμφατο γι' αυτό και οι απαρεμφατικοί τύποι μεταφράζονται με το α' πρόσωπο ενεστώτα, *π.χ.* игрáть *παίζω*, петь *τραγουδάω.*

§7.3. Ρηματικές συζυγίες

Στην παροντική χρονική βαθμίδα σύμφωνα με τις καταλήξεις διακρίνουμε δύο συζυγίες (τύπους κλίσης), την Α' και τη Β' συζυγία. Το απαρέμφατο βοηθά στο να διακρίνουμε τη συζυγία ενός ρήματος. Καταλήξεις απαρεμφάτων σε **-ать** και **-ять** σχηματίζουν ρήματα Α' συζυγίας, ενώ απαρέμφατα με τις καταλήξεις **-ить** και **-еть** σχηματίζουν ρήματα Β' συζυγίας. Δεν πρέπει όμως ποτέ να ξεχνάμε ότι υπάρχουν εξαιρέσεις, όπως επίσης ότι υπάρχουν και ρήματα μεικτής συζυγίας.

§7.3.1. Α΄ και Β΄ συζυγία

Παρατήρησε τις καταλήξεις ρημάτων των δύο συζυγιών κλίνοντας τα ρήματα *διαβάζω* και *μιλάω* στα Ρωσικά στη παροντική χρονική βαθμίδα (ενεστώτας).

	Α’ συζυγία чита́ть	**Β’ συζυγία** говори́ть
я ты он, она, оно мы вы они	чита́**ю** чита́**ешь** чита́**ет** чита́**ем** чита́**ете** чита́**ют**	говорю́ говори́**шь** говори́**т** говори́**м** говори́**те** говоря́**т**
я ты он, она, оно мы вы они	живу́ живё**шь** живё**т** живё**м** живё**те** живу**т**	слы́шу слы́ш**ишь** слы́ш**ит** слы́ш**им** слы́ш**ите** слы́ш**ат**

Πίνακας 7.3: Κλίση ρημάτων της Α’ και Β’ συζυγίας (ενεστώτας)

Μια σημαντική αλλαγή που παρατηρείται σε ρήματα Β’ συζυγίας είναι η εναλλαγή των ληκτικών συμφώνων του θέματος. Τα περισσότερα σύμφωνα έχουν ένα ζευγάρι με το οποίο εναλλάσσονται κατά την κλίση του α’ προσώπου ενικού αριθμού. Τα πιο γνωστά παραδείγματα εναλλαγής συμφώνων είναι τα παρακάτω:

Ρήματα	**Εναλλαγές συμφώνων**	
плати́ть / плач, пла́тишь, … пла́тят	т - ч	*πληρώνω*
ходи́ть / хожу́, хо́дишь, … хо́дят	д - ж	*πηγαίνω*
проси́ть / прошу́, про́сишь, … про́сят	с - ш	*ζητάω*
вози́ть / вожу́, во́дишь, … во́дят	з - ж	*μεταφέρω*
грусти́ть / грущу́, грусти́шь, … грустя́т	ст - щ	*μελαγχολώ*
люби́ть / люблю́, лю́бишь, … лю́бят	б - бл	*αγαπώ*
купи́ть / куплю́, ку́пишь, … ку́пят	п - пл	*αγοράζω*
гото́вить / гото́влю, гото́вишь, … гото́вят	в - вл	*ετοιμάζω*
корми́ть / кормлю́, ко́рмишь, … ко́рмят	м - мл	*ταΐζω*
ви́деть / ви́жу, ви́дишь, … ви́дят	д - ж	*βλέπω*
блесте́ть / блещу́, блести́шь, … блестя́т	ст - щ	*λάμπω*

лете́ть / лечу́, лети́шь, … летя́т	т - ч	*πετάω*
зави́сеть / зави́шу, зави́сишь, … зави́сят	тс - с - ш	*εξαρτιέμαι*
терпе́ть / терплю́, те́рпишь, … те́рпят	п - пл	*αντέχω*
шуме́ть / шумлю́, шуми́шь, … шумя́т	м - мл	*κάνω φασαρία*

Πίνακας 7.4: Αλλαγές στα σύμφωνα του θέματος

Υπάρχουν και οι εναλλαγές συμφώνων που διατηρούνται σε όλη την κλίση του ρήματος και σε όλα τα πρόσωπα:

Ρήματα	**Εναλλαγές συμφώνων**	
писа́ть / пишу́, пи́шешь, … пи́шут	с - ш	*γράφω*
сказа́ть / скажу́, ска́жешь, … ска́жут	з - ж	*πω*
пла́кать / пла́чу, пла́чешь, … пла́чут	к - ч	*κλαίω*
пря́тать / пря́чу, пря́чешь, … пря́чут	т - ч	*κρύβω*
иска́ть / ищу́, и́щешь, … и́щут	к - щ	*ψάχνω*

Πίνακας 7.5: Αλλαγές στα σύμφωνα του θέματος

§7.3.2. Μεικτή συζυγία και εξαιρέσεις

Υπάρχουν και κάποια ρήματα που φέρουν καταλήξεις και από τις δύο συζυγίες, όπως για παράδειγμα τα ρήματα **хоте́ть** *θέλω* και **бежа́ть** *τρέχω*. Η κλίση αυτών των ρημάτων πρέπει να απομνημονευθεί:

	Μεικτή συζυγία	
я	хочу́ *θέλω*	бегу́ *τρέχω*
ты	хо́чешь	бежи́шь
он, она, оно	хо́чет	бежи́т
мы	хоти́м	бежи́м
вы	хоти́те	бежи́те
они	хотя́т	бегу́т

Πίνακας 7.6: Κλίσεις ρημάτων μεικτής συζυγίας

Μια άλλη κατηγορία αποτελούν τα ρήματα των οποίων το απαρέμφατο λήγει σε **-овать** ή **-евать**. Στην παροντική χρονική βαθμίδα τα επιθήματα **-ова** και **-ева** μετατρέπονται σε **-у**. Οι καταλήξεις ρημάτων προστίθενται στη συνέχεια.

	бесéдовать *συζητώ*	танцевáть *χορεύω*
я	бесéд**у**ю	танц**ý**ю
ты	бесéд**у**ешь	танц**ý**ешь
он, она, оно	бесéд**у**ет	танц**ý**ет
мы	бесéд**у**ем	танц**ý**ем
вы	бесéд**у**ете	танц**ý**ете
они	бесéд**у**ют	танц**ý**ют

Πίνακας 7.7: Κλίσεις ρημάτων σε -овать/-евать

Όπως σε κάθε κατηγορία, έτσι και σ' αυτήν υπάρχουν εξαιρέσεις. Για παράδειγμα, το ρήμα **одевать** *ντύνω* κλίνεται όπως τα ρήματα Α' συζυγίας: **одевáю, одевáешь, одевáет, одевáем, одевáете, одевáют.**

Υπάρχει επίσης μια ομάδα ρημάτων με το επίθημα **-ва**, το οποίο κατά την κλίση της παροντικής βαθμίδας αποβάλλεται.

	вставáть *σηκώνομαι*	давáть *δίνω*	продавáть *πουλάω*
я	встаю́	даю́	продаю́
ты	встаёшь	даёшь	продаёшь
он, она, оно	встаёт	даёт	продаёт
мы	встаём	даём	продаём
вы	встаёте	даёте	продаёте
они	встают	дают	продаю́т

Πίνακας 7.8: Κλίση ρημάτων σε -ва

§7.4. Χρονικές βαθμίδες

Χρόνοι ή χρονικές βαθμίδες ονομάζονται οι μορφολογικοί τύποι του ρήματος με τους οποίους δηλώνεται πότε γίνεται αυτό που σημαίνει το ρήμα. Στα Ρωσικά οι χρονικές βαθμίδες είναι τρεις: παροντική, παρελθοντική και μελλοντική.

Παραδείγματα:

Сейчáс я читáю газéту.

Τώρα διαβάζω μια εφημερίδα. (παρόν)

Утром я прочита́л газе́ту.
Το πρωί διάβασα μια εφημερίδα. (παρελθόν)

Ве́чером я прочита́ю газе́ту.
Το βράδυ θα διαβάσω μια εφημερίδα. (μέλλον)

Η **παροντική χρονική βαθμίδα** χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- Κατάσταση ή πράξη που εξελίσσεται τη στιγμή του λόγου και χρησιμοποιείται με τα επιρρήματα сейча́с *τώρα,* в да́нный момент *αυτή τη στιγμή.*
  Παράδειγμα:
  Я сейча́с танцу́ю.
  Τώρα χορεύω.

- Κατάσταση ή πράξη που επαναλαμβάνεται και χρησιμοποιείται με τα επιρρήματα **всегда́** *πάντα*, **ре́дко** *σπάνια*, **иногда́** *μερικές φορές*, **ча́сто** *συνήθως*.
  Παράδειγμα:
  Обы́чно я пью́ по утра́м чай.
  Συνήθως τα πρωινά πίνω τσάι.

- Μόνιμη ιδιότητα του υποκειμένου.
  Παράδειγμα:
  Ана́па нахо́дится на ю́ге Росси́и.
  Η πόλη Ανάπα βρίσκεται στον Νότο της Ρωσίας.

- Μια πράξη που θα γίνει στο κοντινό μέλλον και αντικαθιστά τον μέλλοντα.
  Παράδειγμα:
  Че́рез час я уезжа́ю в Афи́ны.
  Σε μια ώρα φεύγω στην Αθήνα.

Α’ συζυγία			Β’ συζυγία		
чита́ть	идтú	κατάληξη	учúть	говорúть	κατάληξη
я чита́ю	иду	**-ю/-у**	учý	говорю́	**-у/-ю**
ты чита́ешь	идёшь	**-ешь/-ишь**	ýчишь	говорúшь	**-ишь**
он она } чита́ет оно	он она } идёт оно	**-ет/-ёт**	ýчит	говорúт	**-ит**
мы чита́ем	идём	**-ем/-ём**	ýчим	говорúм	**-им**
вы чита́ете	идёте	**-ете/-ёте**	ýчите	говорúте	**-ите**
они чита́ют	идýт	**-ют/-ут**	ýчат	говоря́т	**-ат/-ят**

Πίνακας 7.9: Σχηματισμός των ρημάτων της παροντικής χρονικής βαθμίδας

Η **παρελθοντική χρονική βαθμίδα** χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- Συγκεκριμένη ενέργεια που διήρκεσε ένα χρονικό διάστημα στο παρελθόν.
  Παράδειγμα:
  Вчера́ мы весь ве́чер смотре́ли коме́дии.
  Χθες όλο το βράδυ βλέπαμε κωμωδίες.

- Μια επαναλαμβανόμενη ενέργεια στο παρελθόν.
  Παράδειγμα:
  Ра́ньше я всегда́ по суббо́там е́здил в дере́вню.
  Πριν εγώ πάντα τα Σάββατα πήγαινα στο χωριό.

- Ένα γεγονός που συνέβη στο παρελθόν και δεν συνδέεται ούτε με την επανάληψη ούτε με την ολοκλήρωσή του.
  Παράδειγμα:
  Я ещё не смотре́л фильм «Остров»?
  Ακόμα δεν έχω δει την ταινία «Το νησί».

- Διαδοχικές πράξεις στο παρελθόν.
  Παράδειγμα:
  Оля написа́ла письмо́ и пошла́ гуля́ть.
  Η Όλια έγραψε γράμμα και πήγε βόλτα.

- Αποτέλεσμα μιας πράξης που έγινε στο παρελθόν και διατηρείται στο παρόν.
  Παράδειγμα:
  Все студéнты вы́учили нóвые словá.
  Όλοι οι φοιτητές μάθανε τις καινούργιες λέξεις.

Παρελθοντική χρονική βαθμίδα σχηματίζουν τόσο τα ρήματα ασυντέλεστης ρηματικής όψης, όσο και τα ρήματα συντελεσμένης ρηματικής όψης. Η παρελθοντική χρονική βαθμίδα και των δύο ρηματικών όψεων σχηματίζεται με τον ίδιο τρόπο. Για παράδειγμα, στα ρήματα με απαρέμφατο σε **-ть-** μετά από το φωνήεν αφαιρείται η κατάληξη και στη θέση της μπαίνει ένα από τα παρακάτω επιθήματα:

- **-л** για το αρσενικό γένος
- **-ла** για το θηλυκό γένος
- **-ло** για το ουδέτερο γένος
- **-ли** για τον πληθυντικό αριθμό

Το γένος και ο αριθμός του ρήματος καθορίζονται από το γένος και τον αριθμό του υποκειμένου της πρότασης, π.χ. Анна читáла кнúгу. *Η Άννα διάβαζε ένα βιβλίο.*

Απαρέμφατο	**Ενικός αριθμός**			**Πληθυντικός αριθμός**
	Αρσενικό	**Θηλυκό**	**Ουδέτερο**	
читá-ть прочит-áть	читá-**л** прочитá-л	читá-**ла** прочитá-ла	читá-**ло** прочитá-ло	читá-**ли** прочитá-ли
смотрé-ть посмотрé-ть	смотрé-л посмотрé-л	смотрé-ла посмотрé-ла	смотрé-ло посмотрé-ли	смотрé-ли посмотрé-ли
занимá-ть-ся заня́-ть-ся	занимá-л-**ся** заня́-л-ся	занимá-ла-**сь** заня́-ла-сь	занимá-ло-**сь** заня́-ло-сь	занимá-ли-**сь** заня́-ли-сь
бы-ть	бы-л	бы-лá	бы́-ло	бы́-ли

Πίνακας 7.10: Σχηματισμός των ρημάτων της παρελθοντικής χρονικής βαθμίδας

Μερικά ρήματα δεν σχηματίζουν την παρελθοντική χρονική βαθμίδα με τα επιθήματα **-л, -ла, -ло, -ли** και πρέπει να απομνημονευθούν.

Απαρέμφατο	**Ενικός αριθμός**			**Πληθυντικός αριθμός**
	Αρσενικό	**Θηλυκό**	**Ουδέτερο**	
мочь *μπορώ*	мог	могла́	могло́	могли́
умере́ть *πεθάνω*	у́мер	умерла́	у́мерло	у́мерли
нести́/везти́ *κουβαλάω*	нёс/вёз	несла́/везла́	несло́/везло́	несли́/везли́
идти́ πηγαίνω	шёл	шла	шло	шли

Πίνακας 7.11: Εξαιρέσεις στο σχηματισμό της παρελθοντικής χρονικής βαθμίδας

Η *μελλοντική χρονική βαθμίδα* χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- Επαναλαμβανόμενες ενέργειες στο μέλλον.
  Παράδειγμα:
  Ка́ждый ве́чер мы бу́дем полива́ть цветы.
  Κάθε βράδυ θα ποτίζουμε λουλούδια.

- Μια συγκεκριμένη ενέργεια στο μέλλον η οποία θα έχει διάρκεια.
  Παράδειγμα:
  Ле́том я бу́ду пла́вать весь день.
  Το καλοκαίρι θα κολυμπώ όλη μέρα.

- Μια ενέργεια ως γεγονός, ανεξάρτητα από τη χρονική της διάρκεια.
  Παράδειγμα:
  Вы бу́дете есть торт?
  Θα φάτε την τούρτα;

Τον *σύνθετο μέλλοντα* σχηματίζουν μόνο τα ρήματα ασυντέλεστης ρηματικής όψης, ενώ τον *απλό μέλλοντα* σχηματίζουν μόνο τα ρήματα συντελεσμένης ρηματικής όψης.

Ο σύνθετος μέλλοντας σχηματίζεται με το μέλλοντα του βοηθητικού ρήματος **быть** και το απαρέμφατο της ασυντέλεστης ρηματικής όψης.

Παράδειγμα:

Зáвтра мы бýдем писáть сочинéние.

Αύριο θα γράψουμε έκθεση.

Ο απλός μέλλοντας σχηματίζεται αφαιρώντας από το απαρέμφατο των ρημάτων συντελεσμένης ρηματικής όψης τις καταλήξεις **-ть, -ти, -чь** και προσθέτοντας τις καταλήξεις των ρημάτων στην παροντική χρονική βαθμίδα της αντίστοιχης συζυγίας.

Παραδείγματα:

Я читáю. (ενεστώτας)

Εγώ διαβάζω.

Я прочитá-ю. (απλός μέλλοντας)

Εγώ θα διαβάσω.

Σύνθετος μέλλοντας (ρήματα της ασυντέλεστης ρηματικής όψης) читáть, учиться		**Απλός μέλλοντας** (ρήματα της συντελεσμένης ρηματικής όψης) прочитáть, научиться
я бýду ты бýдешь он бýдет онá бýдет мы бýдем вы бýдете они бýдут	читáть, занимáться	я прочитáю, научýсь ты прочитáешь, наýчишься щн прочитáет, наýчится, онá прочитáет, наýчимся мы прочитáем, наýчимся вы прочитáете, наýчитесь они прочитáют, наýчатся

Πίνακας 7.12: Σχηματισμός των ρημάτων της μελλοντικής χρονικής βαθμίδας

§7.5. Φωνή

Η Ρωσική, όπως και η Ελληνική, έχει δύο φωνές: την ενεργητική και την παθητική. Στην ενεργητική φωνή ενεργεί το ρήμα ενώ στη παθητική το υποκείμενο δέχεται κάποια ενέργεια, δηλαδή επηρεάζεται από μια δραστηριότητα. Για να δηλώσουμε το ποιητικό αίτιο, δηλαδή από ποίον

γίνεται μια πράξη, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε την οργανική πτώση. Το υποκείμενο της ενεργητικής φωνής μετατρέπεται σε ποιητικό αίτιο και δηλώνεται με οργανική πτώση χωρίς όμως πρόθεση:

Ενεργητική φωνή Ποιος κάνει τι;	**Παθητική φωνή** Τι παθαίνει κάτι;
Перево́дчик перево́дит э́ту статью́. *Ο μεταφραστής μεταφράζει αυτό το άρθρο.*	Эта статья́ перево́дит**ся** на ру́сский язы́к перево́дчик**ом**. *Αυτό το άρθρο μεταφράζεται στη ρωσική γλώσσα από τον μεταφραστή.*

Πίνακας 7.13: Σχηματισμός ενεργητικής και παθητικής φωνής

Η παθητική φωνή σχηματίζεται από τα μεταβατικά ρήματα και των δύο ρηματικών όψεων με την προσθήκη του επιθήματος **-ся** στο απαρέμφατο του αντίστοιχου μεταβατικού ρήματος που δεν έχει αυτό το επίθημα, *π.χ.* учи́ть-ся, занима́ть-ся, улыба́ть-ся, κτλ.

Τα μεταβατικά ρήματα με τη προσθήκη του επιθήματος **-ся/-сь** γίνονται αμετάβατα:

Παράδειγμα:

Я встреча́ю Ива́на.

Εγώ συναντάω τον Ιβάν.

Ива́н встреча́ется со мно́й.

Ο Ιβάν συναντιέται μαζί μου.

Α' συζυγία встреча́ться *συναντιέμαι*	**Β' συζυγία** учи́ться *σπουδάζω*
я встреча́ю-**сь**	я учу́-**сь**
ты встреча́ешь-**ся**	ты у́чишь-**ся**
он встреча́ет-**ся**	он у́чит-**ся**
мы встреча́ем-**ся**	мы у́чим-**ся**
вы встреча́ете-**сь**	вы у́чите-**сь**
они встреча́ют-**ся**	они у́чат-**ся**

Πίνακας 7.14: Καταλήξεις ρημάτων για την παθητική φωνή

§7.5.1. Αυτοπαθή ρήματα

Τα αυτοπαθή ρήματα δηλώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου επιστρέφει στο ίδιο το υποκείμενο. Π.χ. мы**ться** *πλένομαι,* **одева́ться** *ντύνομαι,* **причёсываться** *χτενίζομαι,* **бру́ться** *ξυρίζομαι,* κ.ά.

§7.5.2. Αλληλοπαθή ρήματα

Τα αλληλοπαθή ρήματα δηλώνουν την κοινή ενέργεια δύο ή περισσοτέρων υποκειμένων. Π.χ. **целова́ться** *φιλιέμαι,* **обме́ниваться** *ανταλλάσσομαι,* **встреча́ться** *συναντιέμαι,* **ссо́риться** *μαλώνω,* **ви́деться** *βλέπομαι,* κ.ά.
Τα αυτοπαθή και τα αλληλοπαθή ρήματα πάντα αμετάβατα, δηλαδή δεν παίρνουν αντικείμενο.

Τα αυτοπαθή και τα αλληλοπαθή ρήματα πάντα αμετάβατα, δηλαδή δεν παίρνουν αντικείμενο. Πολλά ρήματα έχουν ρηματικούς τύπους και στις δύο φωνές, π.χ. **закрыва́ть** *κλείνω* – ***закрыва́ться*** *κλείνομαι.* Υπάρχουν και ρήματα που έχουν τύπους μόνο σε μια φωνή. Τα ρήματα που έχουν μόνο παθητική φωνή ονομάζονται *αποθετικά*, π.χ. **боя́ться** *φοβάμαι,* **появля́ться** *εμφανίζομαι, κτλ.*

Προσοχή! Δεν πρέπει να μας μπερδεύει η φωνή του ρήματος στην ελληνική γλώσσα. Για τη σωστή επιλογή της φωνής στη Ρωσική πρέπει να γνωρίζουμε εάν το ρήμα παίρνει άμεσο αντικείμενο χωρίς πρόθεση ή όχι. Τα παρακάτω πέντε ρήματα είναι αυτά που συνήθως μπορούν να δημιουργήσουν πρόβλημα επειδή στα Ελληνικά μεταφράζονται με ενεργητική φωνή:

Παραδείγματα:

начина́ться-нача́ться	*αρχίζω*
зака́нчиваться-зако́нчиться	*τελειώνω*
открыва́ться-откры́ться	*ανοίγω*
закрыва́ться-закры́ться	*κλείνω*
учи́ться	*σπουδάζω*

§7.6. Ρηματικές όψεις

Το ρήμα της Ρωσικής έχει δύο όψεις, οι οποίες δηλώνουν τον τρόπο εξέλιξης της ενέργειας: την *μη συνοπτική* (*ασυντέλεστη*) και τη *συνοπτική* (*συντελεσμένη*). Τα περισσότερα ρήματα σχηματίζουν ρηματικά ζεύγη ασυντέλεστης μορφής (Α.Ρ.Ο.) και συντελεσμένης μορφής (Α.Ρ.Ο.)

Τα περισσότερα ρήματα σχηματίζουν τη συντελεσμένη ρηματική όψη με την πρόσθεση του επιθήματος, π.χ. де́лать-сде́лать, за́втракать-поза́втракать, знать-узна́ть, учи́ть-вы́учить, αλλά υπάρχουν και άλλοι τρόποι, οι οποίοι παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Ασυντέλεστη ρηματική όψη	**Συντελεσμένη Ρηματική όψη**	**Σχηματισμός της συντελεσμένης ρηματικής όψης**			
		Πρόθημα		**Επίθημα**	
		Α.Ρ.Ο.	**Σ.Ρ.Ο**	**Α.Ρ.Ο.**	**Σ.Ρ.Ο.**
чита́ть	прочита́ть	-	про-	-	-
писа́ть	написа́ть	-	на- *κτλ.*		
реша́ть	реши́ть	-	-	-а	-и
изуча́ть	изучи́ть	-	-	-а	-и
налива́ть	нали́ть	-	-	-ва	-и
дава́ть	дать	-	-	-ва	χωρίς επίθημα
расска́зывать	рассказа́ть	-	-	-ыва	-а
пры́гать	пры́гнуть			-а	-ну
отдыха́ть	отдохну́ть			-а	-ну

Πίνακας 7.15: Βασικοί τρόποι σχηματισμού της συντελεσμένης ρηματικής όψης

§7.6.1. Βασικές χρήσεις ρηματικών όψεων

Ασυντέλεστη ρηματική όψη	
Σημασία	*Παράδειγμα*
Δήλωση του γεγονότος της πράξης που δεν έχει σχέση με τη διάρκειά της	- Ты когда-нибудь **читал** Бунина? - Нет, не читал. - *Έχεις διαβάσει ποτέ τον Μπούνιν;* - *Όχι, ποτέ.*

	За́втра **буду смотре́ть** ру́сский фильм. *Αύριο θα δω μια ρωσική ταινία.*
Διάρκεια	Во вто́рник мы весь день **переводи́ли** статью́. *Την Τρίτη όλη μέρα μεταφράζαμε το άρθρο.* В теа́тре по суббо́там **будет игра́ть** му́зыка. *Στο θέατρο τα Σάββατο θα παίζει μουσική.*
Επανάληψη	Мы ре́дко **зака́зываем** пи́ццу. *Σπάνια παραγγέλλουμε πίτσα.* Алексе́й ча́сто **игра́л** в ша́хматы. *Ο Αλέξης συχνά έπαιζε σκάκι.* Я всегда́ **бу́ду делать** заря́дку. *Πάντα θα κάνω γυμναστική.*

Πίνακας 7.16: Χρήσεις της ασυντέλεστης όψης

Η ασυντέλεστη ρηματική όψη έχει τρεις χρονικές βαθμίδες:

- Παροντική χρονική βαθμίδα, π.χ. Мы говори́м о живо́тных. *Μιλάμε για τα ζώα.*
- Παρελθοντική χρονική βαθμίδα, π.χ. Мы говори́ли о живо́тных. *Μιλούσαμε για τα ζώα.*
- Μελλοντική χρονική βαθμίδα, π.χ. Мы бу́дем говори́ть о живо́тных. *Θα μιλάμε για τα ζώα.*

Συντελεσμένη ρηματική όψη (Σ.Ρ.Ο.)	
Σημασία	*Παράδειγμα*
Δήλωση της ολοκλήρωσης μιας πράξης ή του αποτελέσματός της στο παρελθόν ή στο μέλλον	Я уже́ написа́л письмо́ дру́гу. *Ήδη έχω γράψει γράμμα σε έναν φίλο.* За́втра я напишу́ письмо́ дру́гу. *Αύριο θα γράψω γράμμα σε έναν φίλο.*

Πράξη που έγινε ή θα γίνει μόνο μια φορά	Вчера́ я встре́тил сосе́да. *Χθες συνάντησα τον γείτονα.* (β) За́втра куплю́ маши́ну. *Αύριο θα αγοράσω αυτοκίνητο.*

Πίνακας 7.17: Χρήσεις της συντελεσμένης όψης

Η συντελεσμένη ρηματική όψη έχει δύο χρονικές βαθμίδες:

- Παρελθοντική χρονική βαθμίδα, π.χ. Мы рассказа́ли о свои́х друзья́х. *Διηγηθήκαμε για τους φίλους μας.*
- Μελλοντική χρονική βαθμίδα, π.χ. Мы расска́жем о свои́х друзья́х. Θα *διηγηθούμε για τους φίλους μας.*

§7.7. Εγκλίσεις

Εγκλίσεις ονομάζονται οι μορφές που παίρνει ένα ρήμα προκειμένου να δηλωθεί η στάση του ομιλητή απέναντι σε αυτό που σημαίνει το ρήμα. Μ' αυτές εκφράζονται συχνά διάφορες τροπικότητες, δηλαδή σημασιολογικές λειτουργίες που δείχνουν την υποκειμενική στάση του ομιλητή. Στη Ρωσική το ρήμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε τρεις εγκλίσεις: την οριστική, την υποθετική και την προστακτική.

Η *οριστική έγκλιση* χρησιμοποιείται για να δηλώσει μια αληθινή πράξη στο παρόν, παρελθόν ή στο μέλλον.

Παραδείγματα:

Дети изуча́ют ру́сский язы́к.
Τα παιδιά μαθαίνουν ρωσική γλώσσα. (παρόν)
Дети изуча́ли ру́сский язы́к.
Τα παιδιά μαθαίνανε ρωσική γλώσσα. (παρελθόν)
Дети бу́дут изуча́ть ру́сский язы́к.
Τα παιδιά θα μαθαίνουν ρωσική γλώσσα. (μέλλον)

Η *προστακτική* έγκλιση χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να δηλώσουμε:

- Συμβουλή Не éшь вéчером!
  Μην τρως το βράδυ!
- Διαταγή Вы́ключи телевиúзор немéдленно!
  Κλείσε την τηλεόραση αμέσως!
- Απαγόρευση Не говорúте об э́том!
  Μην μιλάτε για αυτό!
- Προτροπή Давáйте танцевáть!
  Ας χορέψουμε!

Η *προστακτική* έγκλιση χρησιμοποιείται στο β' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού αριθμού και έχει, όπως και το ρήμα, δύο όψεις: ασυντέλεστη και συντελεσμένη. Η προστακτική της ασυντέλεστης ρηματικής όψης σχηματίζεται από το θέμα του γ' πληθυντικού αριθμού της παροντικής χρονικής βαθμίδας. Η προστακτική της συντελεσμένης ρηματικής όψης σχηματίζεται από το θέμα του γ' προσώπου πληθυντικού αριθμού του απλού μέλλοντα. Ειδικότερα, σε ρήματα, το θέμα των οποίων στην παροντική χρονική βαθμίδα λήγει σε φωνήεν, προσθέτουμε τα επιθήματα **-й** (για το β' ενικού αριθμού και **-те** για το β' πληθυντικού αριθμού).

Απαρέμφατο	**γ' πληθ.**	**Προστακτική**	
		β' εν.	**β' πληθ.**
читáть	чит**á** -ют	читá-**й**	читá-**йте**
прочитáть	прочит**á** -ют	прочитá-й	прочитá-йте
рисовáть	рис**ý** -ют	рисý-й	рисý-йте
нарисовáть	нарис**ý** -ют	нарисý-й	нарисý-йте
смея́ться	смею́ -тся	смé-йся	смé-йтесь

Πίνακας 7.18: Σχηματισμός της προστακτικής

Σε ρήματα, το θέμα των οποίων στην παροντική χρονική βαθμίδα λήγει σε σύμφωνο και η κατάληξη του α' ενικού της παροντικής χρονικής βαθμίδας είναι τονισμένη, η προστακτική σχηματίζεται από:

- το θέμα της παροντικής χρονικής βαθμίδας και το επίθημα **-и** (για το β΄ πρόσωπο ενικού αριθμού)

- το θέμα της παροντικής χρονικής βαθμίδας και τα επιθήματα **-и** και **-те** (για το β΄ πρόσωπο πληθυντικού αριθμού)

Απαρέμφατο	**γ' πληθ.**	**Προστακτική**	
		β' εν.	**β' πληθ.**
говори́ть	говор-я́т	говор-ú	говор-úте
сказа́ть	ска́ж-ут	скаж-ú	скаж-úте
смотре́ть	смо́тр-ят	смотр-ú	смотр-úте
посмотре́ть	посмо́тр-ят	посмотр-ú	посмотр-úте
горди́ться	горд-я́тся	горд-úсь	горд-úтесь

Πίνακας 7.19: Σχηματισμός της προστακτικής

Σε μερικά ρήματα, το θέμα των οποίων στην παροντική χρονική βαθμίδα λήγει σε σύμφωνο και η κατάληξη του α' προσώπου ενικού αριθμού της παροντικής χρονικής βαθμίδας είναι άτονη, η προστακτική σχηματίζεται προσθέτοντας στο θέμα του γ' προσώπου πληθυντικού αριθμού του απλού μέλλοντα το μαλακό σημείο (-ь).

Παραδείγματα:

прове́рить → прове́р-ят → прове́р-ь *έλεγξε!*

вста́ть → вста́н-ут → вста́н-ь *σήκω!*

Εκτός από τον παραπάνω τρόπο σχηματισμού της προστακτικής, υπάρχει ακόμα ένας, ο οποίος χρησιμοποιείται όταν ο ομιλητής προτείνει σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα να πραγματοποιήσουν μια ενέργεια. Χρησιμοποιείται η προστακτική του ρήματος **дава́ть** και το απαρέμφατο ασυντέλεστης ρηματικής όψης ή το α΄ πρόσωπο πληθυντικού του απλού μέλλοντα.

Παραδείγματα:

Дава́й игра́ть вме́сте!

Ας παίξουμε μαζί!

Дава́йте познако́мимся!

Ας γνωριστούμε!

Μερικές φορές για να δώσουμε μια εντολή ή άδεια προκειμένου να εκτελεστεί μια πράξη από κάποιο τρίτο πρόσωπο, χρησιμοποιείται η

λέξη **пу́сть** και η κατάληξη του γ' προσώπου ενικού ή πληθυντικού αριθμού του παρόντος ή του μέλλοντα σε συντελεσμένη ρηματική όψη.

Παραδείγματα:

Пу́сть Ви́ктор схо́дит в магази́н!

Ας πάει ο Βίκτωρ στο μαγαζί!

Пусть всё бу́дет так, как ты захо́чешь!

Ας γίνουν όλα έτσι όπως τα θελήσεις εσύ!

Η *υποθετική* έγκλιση χρησιμοποιείτε για να εκφράσουμε:

○ Δυνατότητα ή επιθυμία μιας πράξης	Я бы купи́ла этот шкаф. *Θα αγόραζα αυτή την ντουλάπα.*
○ Ευγενικό τρόπο για να ζητήσουμε κάτι	Не моглу́ бы вы закры́ть окно́? *Μήπως θα μπορούσατε να κλείσετε το παράθυρο;*
○ Μη πραγματική υπόθεση	Если бы у меня́ бы́ло вре́мя, я бы пошёл в кино́. *Εάν είχα χρόνο, θα πήγαινα σινεμά.*

Η υποθετική έγκλιση σχηματίζεται με το ρήμα σε παρελθοντική χρονική βαθμίδα – είτε σε ασυντέλεστη είτε σε συντελεσμένη ρηματική όψη – και το μόριο **бы**, το οποίο μπορεί να μπει αμέσως μετά το ρήμα ή μετά από το σύνδεσμο **если** *(εάν)* (στην περίπτωση που ο ομιλητής κάνει μια υπόθεση).

Παραδείγματα:

Ле́на могла́ **бы** стать актри́сой.

Η Λένα θα μπορούσε να γίνει ηθοποιός.

Если **бы** у Ле́ны был тала́нт, то она бы могла́ стать актри́сой.

Εάν η Λένα είχε ταλέντο, θα μπορούσε να γίνει ηθοποιός.

Ο Πίνακας 7.20 συνοψίζει τα βασικά χαρακτηριστικά της ρηματικής μορφολογίας της Ελληνικής και της Ρωσικής, οι οποίες παρουσιάζουν αρκετές ομοιότητες:

Γραμματική κατηγορία	**Ρωσική**	**Ελληνική**
Απαρέμφατο	ναι	όχι Η λειτουργία του αντικαθίσταται από την υποτακτική, *π.χ. θέλω να παίζω*
Συζυγίες	Υπάρχουν δύο κλιτικές τάξεις/συζυγίες	Υπάρχουν τρεις κλιτικές τάξεις/συζυγίες
Συμφωνία υποκειμένου	πρόσωπο αριθμός γένος μόνο στον παρελθοντική βαθμίδα	πρόσωπο αριθμός
Όψη	μη συνοπτική συνοπτική	μη συνοπτική συνοπτική
Χρόνος	παρελθόν παρόν μέλλον	παρελθόν παρόν μέλλον
Φωνή	ενεργητική παθητική	ενεργητική παθητική
Έγκλιση	οριστική υποθετική προστακτική	οριστική υποτακτική προστακτική

Πίνακας 7.20: Βασικά χαρακτηριστικά ρηματικής μορφολογίας συγκριτικά στην Ελληνική και τη Ρωσική